

както в много други свои стремления, Богоров в значителна степен е изпреварил своето време и своята социална среда. Вицът е продукт на развитата градска култура, той е присъщ на индустриалния град, съчетаващ и разпознаващ различни културни контексти. Социалните контрасти, както и търсенето на общуване между живеещи заедно, но достатъчно отчуждени човешки същества, представляват съществена част от парадигмата на вица. „Виц и град взаимно се доказват“¹⁶, както твърди Станой Станоев. Затова в български условия съзряването на вица става бавно и първите истински образци (достатъчно кратки и с ефектна поанта) на този модерен жанр от градския фолклор се появяват след Освобождението.

Образът на Иван Богоров често се свързва с неговите пуристични езиковедски тежнения от последните години на живота му. Страстта му да чисти българския език от чуждици, щедро иронизирана от потомци и съвременници, е създала впечатлението за един консервативен, дори малко ретрограден книжовник. Парадоксално е, че този строг пазител на езика от замърсявания е може би най-модерно мислещият български възрожденец. Роден в Карлово, където получава първоначално образование, след това неговият живот преминава в различни европейски и български градове - Цариград, Одеса, Букурещ, Стара Загора, Лайпциг, Шумен, Париж, Белград, Пловдив, Виена, София. Самото изброяване на тези градове поражда усещането за културната ентропия, чието превъзможване е занимавало Богоров през целия му живот. Цялата му просветителска дейност го представя като човек с модерно и градско мислене. Българската историография от миналото осветляваше в едри краски предимно пионерската му роля в историята на българската журналистика чрез създаването на в. „Български орел“, „Цариградски вестник“, „Журнал за наука, занаят и търговия“ и просветителските му усилия, намерили израз в съставянето на учебници и речници.

Неговата личност обаче става особено привлекателна при вглеждане в детайлите. Подобно вглеждане би открило нестандартни и контрастиращи с духа на времето и социалната среда идеи. Става дума за разчупване на основния канон на Българското възраждане - вирането в миналото и търсенето именно там на основания за политическо и гражданско бъдеще. Това е канонът на Паисий. Без да го оспорва (в скоби ще припомним, че първото му издателско начинание са литографиите с образите на цар Иван Асен и цар Иван Шишман, Одеса, 1841) Богоров се опитва да го разшири и да потърси рационални основания за развитие на българското общество и в други посоки. Не само исторически, а географски, в пространството - в „чужди страни“, в Европа, където *просветението напреднува и науката цъфти*. За него историята е важна, но по-важно е отварянето към света, разчуп-